

Czasowniki modalne (posiłkowe) (Modalverben)

W języku niemieckim czasowniki modalne występują najczęściej z drugim czasownikiem, choć mogą też występować jako formy samodzielne w zdaniu.

Przykłady:

Peter **kann** Gitarre **spielen**. Piotr potrafi grać na gitarze.
Ich **kann segeln**. Potrafię żeglować.
Hier **darf** man nicht **schwimmen**. Tutaj nie wolno pływać.
Ich **darf** nur eine Flasche Wein mitnehmen.
Wolno mi (można zgodnie z przepisami) mieć ze sobą tylko jedną butelkę wina.
Meine Schwester **muss** die Tabletten viermal täglich **nehmen**.
Moja siostra **musi zażywać** te tabletki cztery razy dziennie.
Wir **wollen** uns einen Computer **kaufen**.
Chcemy sobie kupić komputer.
Ich **mag Tomatensuppe**. Lubię zupę pomidorową. (czasownik pełny)
Magst du Alexander? czy lubisz Aleksandra?
Wir **haben es gewollt**. Chcieliśmy tego. (czasownik pełny)
Claudia **kann Deutsch und Spanisch**. Klaudia zna/umie niemiecki i hiszpański.
Ich **muss** jetzt nach Hause. (gehen/fahren).

Do czasowników modalnych zaliczamy:

Dürfen	Mieć zezwolenie, pozwolenie
Können	Móc, umieć, potrafić
Mögen	Znosić coś, tolerować coś, lubić coś
Müssen	musieć
Sollen	powinno się
Wollen	chcieć

Uwaga:

Proszę porównać przykłady innych czasowników występujących w funkcji czasownika modalnego

(np. **gehen, lernen, helfen, hören, lassen, brauchen, sehen**) . Podane są w dalszej części komentarza.

Ich **lasse** meinen Mantel reinigen.
Zlecam czyszczenia płaszcza. Oddaję (zostawiam) płaszcz do czyszczenia.
Ich **habe** meine Jacke **reinigen lassen**. (Perfekt)
Ich **habe** mein Auto **waschen lassen**.
Das Fahrrad **lässt sich** leicht reparieren.

Das Fahrrad **kann** man reparieren.

Ich **höre** Claudia musizieren. Słyszę jak Klaudia gra/muzykuje.

Das Kind **lernt** das Rad fahren. Dziecko uczy się jeździć na rowerze.

Präsens

W liczbie pojedynczej czasowniki modalne (**oprócz sollen**) zmieniają samogłoskę rdzenną i w 1 oraz 2 osobie nie mają końcówek, natomiast w drugiej osobie dodana zostaje końcówka -**st**, a w przypadku czasownika müssen – końcówka -**t**.

Formy liczby mnogiej tworzymy w sposób regularny z tematu bezokolicznika.

Wymiana samogłoski rdzennej:

Dü r fen	ich dar f
Kö n nen	ich kan n
Mö o gen	ich ma g
Mü s sen	ich mus s
Wö o llen	ich wi l

Przykłady:

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ich muss	wir müsse n
du mus s t	ihr müs s t
er, sie, es muss	sie, Sie müsse n

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ich kann	wir könne n
du kann s t	ihr könne t
er, sie, es kann	sie, Sie könne n

Präteritum

Formy czasu Präteritum tworzymy z tematu bezokolicznika dodając końcówki takie same, jak przy czasownikach regularnych, i usuwając przegłos:

Dürfen	Durfte
Können	Konnte
Mögen	Mochte
Müssen	Musste
Sollen	Sollte
Wollen	Wollte

Przykłady

Peter wollte Physik studieren.

Wir wollten nach Wien fahren.

Barbara musste das Projekt bis Freitag abgeben.

Er sollte nach der Krankheit nicht mehr rauchen.

Er konnte in der Nacht nicht schlafen.

Er durfte den Führerschein machen.

Wir konnten nach der Reise nicht schlafen.

Der Busfahrer durfte keinen Alkohol trinken.

Das Fahrrad ließ sich leicht reparieren. Rower dało się naprawić

Das Fahrrad konnte man reparieren.

Ich hörte Claudia musizieren. Słyszałam (-em) jak Klaudia gra/muzykuje.

Das Kind lernte das Rad fahren. Dziecko uczyło się jeździć na rowerze.

Partizip Perfekt (Partizip 2)

Partizip Perfekt tworzymy, dodając przedrostek **ge-** i końcówkę **-t** do tematu czasownika w bezokoliczniku i usuwając przegłos:

Dürfen	gedurft
Können	gekonnt
Mögen	gemocht
Müssen	gemusst
Sollen	gesollt
Wollen	gewollt

Perfekt

Formy w tej postaci występują **bardzo rzadko**. Jeżeli czasownik modalny występuje w zdaniu samodzielnie, wtedy tworzy czas Perfekt za pomocą czasownika posiłkowego **haben** i formy **Partizip Perfekt**:

Wir **haben es gewollt**. Chcieliśmy tego.

Ich **habe** das nicht **gekonnt**. Nie umialem/potrafiłem tego (zrobić/rozwiązać).

Jeśli czasownik modalny występuje w zdaniu wraz z drugim czasownikiem w bezokoliczniku, wtedy formę czasu Perfekt tworzymy nie za pomocą Partizip Perfekt czasownika modalnego, lecz z **formą bezokolicznikową**.

Ich **habe** nach der Reise nichts **essen können**.

Mein Sohn **hat** den Horrorfilm nicht **sehen dürfen**.

Wir **haben** nach der Flugreise nicht **schlafen können**.

Nie **konnten wir schlafen** po podróży samolotem. (Porównaj czas Präteritum.)

Die Frau **hat** dem Mann **helfen können**.

Pani mogła (była w stanie) pomóc mężczyźnie.

Der Busfahrer **hat** keinen Alkohol **trinken dürfen**.

Kierowcy nie wolno było pić alkoholu/nie mógł pić.

W funkcji czasownika modalnego mogą jeszcze występować **brauchen, gehen, lernen, helfen, hören, lassen, sehen**.

Musst du heute ins Büro **gehen**?

Nein, ich **brauche** heute **nicht** ins Büro **zu gehen**.

Muss er eine neue Wohnung suchen?

Nein, er **braucht keine** neue Wohnung **zu suchen**.

Hörst du die Leute um Hilfe **rufen**? **Hast** du die Leute um Hilfe **rufen hören**?

Ich **sehe/höre** das Kind **weinen**. Ich **habe** das Kind **weinen hören/sehen**.

Bardzo specyficzne formy otrzymuje czasownik "lassen" (w czasie Perfekt)

Der Chef **lässt** den Busfahrer kommen.

Szef wzywa kierowce/prosi aby przyszedł.

Ich **lasse** mein Auto nach der Fahrt **waschen**. Ich **habe** es **waschen lassen**.

Die Waschmaschine **habe** ich **reparieren lassen**.

Ich **lasse** mein Deutschbuch hier.

Ich habe mein Deutschbuch hier **gelassen**. Ich habe es vergessen.

Ich **lasse** mein Deutschbuch/meine Tasche/hier **liegen/hängen**.

Ich habe mein Buch/meine Tasche hier **liegen/hängen lassen**.

Die Tat **lässt sich** nicht beweisen lassen. Tego czynu nie można udowodnić.

Die Tat **hat** sich nicht **beweisen lassen**.

Czasowniki **sehen, hören, lassen** nie otrzymują "ge-" "(Perfekt)

Ich **lerne** freitags Tennis spielen. Ich habe freitags Tennis spielen **gelernt**.

Wir **lernen** dienstags **tanzen**. Wir **haben** dienstags **tanzen gelernt**.

Ich **helfe** dir den Rucksack **packen**.

Ich **habe** Monika den Rucksack **packen geholfen**.

Ich **lasse** mein Auto nach der Fahrt **waschen**. Ich **habe** es **waschen lassen**.

Ich **gehe** freitags eine Stunde **schwimmen**.

Im Winter **bin** ich freitags schwimmen **gegangen**.